ხალხთა დიდი გადასახლება

ჰუნებისა და გოთების დიდი გადასახლება მსოფლიო ისტორიის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი მოვლენა იყო. ამ პროცესმა ევროპის პოლიტიკური მდგომარეობა საგრძნობლად შეცვალა და საბოლოოდ დასავლეთ რომის იმპერიის დასუსტებასა და დაცემასაც შეუწყო ხელი. ჰუნების გამოჩენამ ევროპაში შიში და ქაოსი გამოიწვია, რის გამოც გოთები იძულებულნი გახდნენ ახალი საცხოვრებელი ადგილები ეპოვათ.

ექსპერტთა მოსაზრებები

ექსპერტი 1 — სახელმწიფო ინტერესები

დაპირისპირების მთავარი მიზეზი სხვადასხვა ხალხისა და სახელმწიფოს ინტერესები იყო. ჰუნები ახალი ტერიტორიებისა და ძალაუფლების გაფართოებას ცდილობდნენ, გოთებს კი უსაფრთხო გარემოში დასახლება სურდათ. რომის იმპერია საკუთარ საზღვრებს იცავდა, რაც კონფლიქტს კიდევ უფრო ამწვავებდა.

ექსპერტი 2 — პოლიტიკური ლიდერების გავლენა

მოვლენების განვითარებაში დიდი როლი ჰქონდათ ბელადებსა და მმართველებს. ატილა საკუთარი გავლენის გაძლიერებას ცდილობდა, ხოლო რომის იმპერატორები ხშირად სუსტ გადაწყვეტილებებს იღებდნენ. სწორედ შიდა პოლიტიკური პრობლემები გახდა იმპერიის დასუსტების ერთ-ერთი მთავარი მიზეზი.

ექსპერტი 3 — საზოგადოების მოთხოვნილებები

გოთებისთვის მთავარი მიზანი გადარჩენა და მშვიდობიანი ცხოვრება იყო. ჰუნების თავდასხმების გამო ისინი რომის ტერიტორიაზე გადავიდნენ და უსაფრთხო ადგილების ძებნა დაიწყეს. ხალხს სტაბილურობა და დაცვა სჭირდებოდა.

ექსპერტი 4 — კულტურული განსხვავებები

დაპირისპირებას კულტურული განსხვავებებიც აძლიერებდა. რომაელები ჰუნებსა და გოთებს „ბარბაროსებად“ მიიჩნევდნენ, ხოლო ტომები რომს მდიდარ, მაგრამ სუსტ სახელმწიფოდ აღიქვამდნენ. ამან მხარეებს შორის უნდობლობა გააძლიერა.

ექსპერტი 5 — საერთაშორისო ვითარება

ხალხთა გადაადგილებამ ევროპის პოლიტიკური რუკა მნიშვნელოვნად შეცვალა. რომის იმპერია ვეღარ ახერხებდა დიდი ტერიტორიების მართვას და თანდათან ძალას კარგავდა. ამ პროცესმა დასავლეთ რომის დაცემა დააჩქარა.

ექსპერტი 6 — იდეური შეხედულებები

რომაელებს საკუთარი ცივილიზაცია უპირატესად მიაჩნდათ, ხოლო ჰუნები და გოთები სამხედრო ძალასა და ომის ხელოვნებას დიდ მნიშვნელობას ანიჭებდნენ. განსხვავებულმა შეხედულებებმა კონფლიქტი კიდევ უფრო გაამწვავა.

ექსპერტი 7 — სამხედრო და ეკონომიკური ძალა

ჰუნების წარმატებას მათი სწრაფი და ძლიერი ცხენოსანი ჯარი განაპირობებდა. ამავე პერიოდში რომის იმპერია ეკონომიკურად და სამხედრო თვალსაზრისით სერიოზულად იყო დასუსტებული, რის გამოც მტრებთან გამკლავება უჭირდა.

საზოგადოებრივი ჯგუფები

ამ მოვლენებში მონაწილეობდნენ:

- ჰუნთა ტომები;
- გოთები;
- რომაელი მეომრები;
- იმპერატორები და ბელადები;
- გლეხები და ქალაქის მცხოვრებლები.

ყველაზე მძიმე მდგომარეობაში უბრალო მოსახლეობა აღმოჩნდა, რადგან ისინი კარგავდნენ საცხოვრებელს, მიწებსა და უსაფრთხო გარემოს.

ძალაუფლების საშუალებები

მხარეები იყენებდნენ:

- სამხედრო ძალას;
- ცხენოსან ჯარს;
- კავშირებსა და ალიანსებს;
- მუქარასა და ძალადობას;
- ქალაქების ალყას.

ამ ეპოქაში გადამწყვეტ მნიშვნელობას ძლიერი არმია და სამხედრო ძალა ჰქონდა.

დასკვნა

ჰუნებისა და გოთების დიდი გადასახლება მსოფლიო ისტორიის ერთ-ერთი გარდამტეხი მოვლენა გახდა. ამ პროცესმა ევროპის მომავალი მნიშვნელოვნად შეცვალა და დასავლეთ რომის იმპერიის დაცემა დააჩქარა. მოვლენებმა ნათლად აჩვენა, რომ ომებს, ხალხთა გადაადგილებასა და შიდა კრიზისებს ყველაზე ძლიერი სახელმწიფოების დასუსტებაც კი შეუძლია.

ნიკოლოზ ალიბეგაშვილი